

's-Gravenhage, 15 april 1961

BERICHTGEVING INDONESIE EN NEDERLANDS NIEUW-GUINEA

(Mede in verband met de bedreiging van Nederlands Nieuw-Guinea door Indonesië)

Berichten in rechtstreeks verband met aggressieplannen tegen Nederlands Nieuw-Guinea

Er zijn geen inlichtingen, welke duiden op een tegen Nederlands Nieuw-Guinea gerichte militaire aanval op korte termijn.

De infiltratiegroep Boeroerivier is geliquideerd. Van de oorspronkelijke 23 infiltranten zijn in totaal 16 gevangen genomen, 5 zijn als gevolg van verschillende omstandigheden overleden, terwijl 2 vermist worden, doch met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid eveneens zijn overleden.

Te Ambon werd de gevechtseenheid Irian Barat door de commandant van militair gewest XV (Ambon) officieel geïnstalleerd. De eenheid bestaat voor het grootste deel uit jonge mannen, die recent vanuit Nederlands Nieuw-Guinea op Indonesisch territorium zijn gearriveerd. Of dit Papoea's of Indonesiërs zijn, is niet bekend.

300 "vluchtelingen" uit Nederlands Nieuw-Guinea zullen op order van de Chef Staf ADRI als hulpkrachten voor niet nader genoemde "operationele doeleinden" aangewend worden. Mogelijk staat dit bericht in verband met het gestelde in het voorgaande punt.

Bijzonderheden Indonesische strijdkrachten en de binnenlandse veiligheid

De ALRI heeft het benodigde personeel voor een trainingsformatie, de "G.G. 10" ingedeeld. Deze formatie omvat onder meer 4 trainingseenheden voor onderzeeboten. Daar eerdergenoemde trainingseenheden ieder een sterkte van 60 man hebben, is het zeer waarschijnlijk, dat zij na training bestemd zijn om de vier, door Rusland aan Indonesië te leveren, onderzeeboten over te nemen.

Een invloedrijke groep officieren heeft zich verenigd om te trachten de aangetaste positie van het leger in de bestuursvoering van het land te herstellen. De groep beoogt overigens niet het afzetten van Soekarno, maar wil gereed zijn om geëigende maatregelen te treffen als de president zou komen te overlijden of door andere natuurlijke oorzaken zijn functie zou moeten neerleggen.

Uit betrouwbare berichten blijkt, dat de hogere legerleiding nog steeds geen homogene eenheid vormt. Zulks wordt onder meer veroorzaakt door de dualistische politiek van Soekarno. Nu eens wordt de P.K.I. door de president gesteund, dan weer het leger, alles onder het motto van verdediging van de PANTJASILA. Het gevolg hiervan is, dat in het officierscorps

A 1
np. n

B 2
zeer geh.

"

"

B 2
zeer geh.

"

B2
zeer geh.

een drietal groeperingen onderscheiden kunnen worden. De groep, waarvan brigade-generaal Jani de exponent geacht kan worden te zijn, wenst Soekarno slechts te steunen als hij zijn banden met de P.K.I. verbreekt. De groep van kolonel Soeprapto Soekowati wil de steun van Soekarno aan de P.K.I. accepteren, zolang deze de PANTJASILA verdedigt, omdat de president in hun ogen daarvoor de beste en enige man is. De derde groep onder leiding van Nasution zelf neemt een onafhankelijke positie in en stelt zich ten doel de geschilpunten tussen de groep-Jani en de groep-Soekowati bij te leggen en beslissingen te nemen, die voor beide groeperingen acceptabel zijn. Gezien de bovengeschetste onderlinge verdeeldheid in de hoogste legerleiding moet een staatsgreep door het leger, al dan niet onder leiding van Nasution, onwaarschijnlijk worden geacht.

"

De bedoelingen van Nasution blijven opportunistisch en gericht op een voorzichtige versteviging en handhaving van zijn eigen positie en die van het leger in het politieke bestel van Indonesië. Te bezien valt in hoeverre Nasution zijn successen tegen de Permesta zal weten uit te buiten. Het militair succes van zijn actie is thans ongetwijfeld een feit.

C3
geh.

De directe invloed van Soekarno op de positie van hoge legerofficieren is nog sterk. Zo zou volgens een doorgaans betrouwbare bron Nasution opdracht gekregen hebben van Soekarno om bij een voorkomende gelegenheid de commandant van Oost-Java, Surachman, een plaatsing in het buitenland te geven. Surachman zou namelijk te anti-communistisch georiënteerd zijn en verder door zijn houding de president irriteren.

Binnenlandse politiek Indonesië

zeer geh.
B 2

Op Noord-Celebes heeft een massale overgave van Permesta-eenheden plaats gevonden, welke erop neerkomt dat deze eenheden onder het wettig gezag terugkeren. Hierbij bevonden zich onder meer de Permesta-leiders Saerang, Somba, Kawilarang en Lumingkewas, benevens Formosanen, o.w. kolonel Tan en kolonel Tan Hoey alias Chen Hui en een Engelsman, genaamd Oswald alias Sparks (ex-telegrafist van de in 1958 door de AURI tot zinken gebrachte "Seabird"). Het ligt in de bedoeling van de centrale regering om althans een gedeelte van deze Permestatroepen, voorlopig zonder hun gezinnen, naar Midden- en Oost-Java over te brengen. 5 Permesta-compagnieën hadden 28 maart j.l. moeten vertrekken naar Java. Het vertrek is voorzover bekend, niet doorgegaan, daar de troepen niet reisvaardig waren en gezien het feit dat de bevolking van Langoan, waar zij gelegerd waren, niet akkoord ging met hun vertrek. De 5 bewapende (?) compagnieën zouden nu 7 april onder commando van Saerang vertrokken zijn. Geconcludeerd mag worden, dat de ineensstorting van het Permesta-verzet een succes voor de regering betekent, in het bijzonder omdat het aangewend kan worden als propagandamiddel voor binnen- en buitenlandse doeleinden. De massale overgaven wettigen niet de conclusie, dat Noord-Celebes vanaf dit moment gepacificeerd zal zijn en dat op massale wijze troepen aan dit gewest onttrokken zouden kunnen worden voor inzet elders. Het op redelijke wijze opvangen en inpassen van de ex-Permestatroepen zal grote organisatorische moeilijkheden met zich brengen en zal snel dienen te geschieden, wil een en ander effect sorteren. Een inpassing van Permesta-onderdelen in het leger

zal ongetwijfeld op zeer grote weerstand van de P.K.I. stuiten, daar hierdoor de invloed van Nasution versterkt wordt. Afgewacht dient verder te worden hoe de ex-Permesta-troepen zullen reageren op hun gedwongen scheiding van haard en huis.

gch.
C 3

Uit binnengekomen berichten blijkt, dat het "Front National" op aanwijzing van Soekarno niet als eenheidspartij aan de komende verkiezingen zal deelnemen. Afgewacht dient te worden of de poging van Soekarno om door de oprichting van het "Front National" de bestaande politieke partijen te elimineren, zal slagen.

Gereedheid van de Indonesische strijdkrachten

B 2
zeer gch.

De vlooteenheid ST 12.3.1 arriveerde 27 maart te Dili op Portugees Timor voor vlagvertoon. De 29ste maart vertrok het verband voor het houden van manoeuvres in de wateren rondom Nederlands Nieuw-Guinea, onder meer als actieve steun voor de Indonesische buitenlandse politiek. Volgens binnengekomen berichten zal de eenheid eveneens een bezoek aan Wladiwostok gaan brengen als tegenbezoek aan Admiraal Fokin (C. in C. Pacific). (Vide ook rapport dd. 11 maart 1961).

Wapenleveranties en buitenlandse hulpverlening aan Indonesië

Open

Op 24 maart en 8 april zouden (wapen)zendingen vanuit Engeland naar Indonesië verscheept zijn, waarbij zich onder meer torpedo's bevonden. In dit verband moge worden verwezen naar het gerapporteerde in het CVIN-rapport van 11 maart onder wapenleveranties.

Open

De eerste van de 4 door Indonesië in Japan in het kader van de herstelbetalingen bestelde L.S.T.'s werd 17 maart in Kyushu te water gelaten. Het schip ontving de naam "Teluk Amboina" en meet 4.000 ton.

Subversieve Indonesische activiteiten in Japan

zeer gch.

B 2

Een betrouwbaar geacht rapport vermeld aanwijzingen van Indonesische spionage- en intimidatie-activiteit in Japan met betrekking tot Nieuw-Guinea. Deze activiteit zou worden geleid door de Indonesische Ambassade in Tokio en uitgevoerd worden met behulp van Japanners en Papoea's. Door deze Indonesische Ambassade wordt over het algemeen sterke druk uitgeoefend op het Japanse bedrijfsleven teneinde te voorkomen, dat zaken worden gedaan met Nederlands Nieuw-Guinea. Geselecteerde firma's zouden echter voor een mogelijke tegenprestatie wel in Nieuw-Guinea kunnen opereren c.q. Nieuwguinese firma's kunnen vertegenwoordigen. Mede met behulp van deze Japanners zou de Indonesische Ambassade thans trachten uit Nederlands Nieuw-Guinea afkomstige Papoea's te bewegen de Indonesische kant te kiezen. Hoewel reeds sedert geruime tijd vage aanwijzingen omtrent bovengenoemde activiteit werden verkregen en de mogelijkheid hiervan geenszins uitgesloten, ja zelfs waarschijnlijk wordt geacht, zijn er geen positieve bewijzen aanwezig.

Binnenlandse toestand Nederlands Nieuw-Guinea

gch.

Van de pro-Indonesische subversieve activiteiten op Nieuw-Guinea zal zo spoedig mogelijk een overzicht worden gegeven. De daarover thans beschikbare gegevens zijn nog onvolledig en onvoldoende geëvalueerd.

K/10

ZEER GEHEIM

ex. m. 16 (1/2) vers. 21-1-63